

Til Stortingets næringskomite

Dato: 11. oktober 2023

Teknas innspill til statsbudsjettet 2024

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 104 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tilskudd til næringsrettet forskning (kap. 920, post 50)

De næringsrettede midlene er sentral i omstillingen av næringslivet. Videre satsning gjennom samarbeid med næringsliv, forskningsinstitusjonene og academia er viktig for å berede grunnen for ulike teknologier som kan ta oss igjennom det grønne skiftet.

Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) er et treffsikkert tiltak for å stimulere til forskningsaktivitet i bedrifter og FoU-miljøer. Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til IPN-ordningen med rundt 100 millioner i dette budsjettet. Utfordringen er at IPN-ordningen har blitt betydelig redusert de senere år. I 2021 ble det innvilget 1,36 mrd. mot 1,84 mrd. kroner i 2020. I 2022 og 2023 var det hhv. 820 og 971 millioner.

Forskningsrådet har de siste årene mottatt svært mange søknader til IPN og har måttet avvise mange prosjekter med høyest karakter. De næringsrettede forskningsmidlene bidrar også til å utløse private midler til forskning. Tekna mener disse ordningene er viktige for å oppnå regjeringens mål om at forskning og utvikling i næringslivet skal utgjøre to prosent av BNP innen 2030 og det man ønsker å oppnå i Grønt industriløft.

Tekna ber Stortinget styrke bevilgningene til ordningen innovasjonsprosjekter i næringslivet under Forskningsrådet slik at det kan lyses ut prosjekter i samme omfang som i 2021, dvs. 1,3 mrd. kroner.

Grunnbevilgning til teknisk-industrielle institutter (kap. 920, post 50)

De teknisk-industrielle instituttene utgjør en viktig kapasitet for grønn og digital omstilling. Det er derfor positivt at regjeringen styrker grunnbevilgningen med i overkant 10 mill. kroner, men det er fremdeles en vei å gå før de er oppe på 25 prosent grunnfinansiering som er nivået for å konkurrere på like vilkår i Europa

Men regjeringens satsning vil også bli rammet av den økte arbeidsgiveravgiften på inntekt over (det nye foreslåtte innslagspunktet) 850 000 kroner. Den foreslåtte økningen av grunnbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene komme til å gå til å betale den ekstra arbeidsgiveravgiften. Forslaget på å videreføre den økte arbeidsgiveravgiften vil derfor, i tillegg til å svekke konkurranseevnen, føre til at færre midler går til forskning og utvikling av ny teknologi.

Tekna mener det må lages en opptrappingsplan for grunnfinansiering av de teknisk-industrielle instituttene opp til 25 prosent grunnfinansiering i løpet av stortingsperioden.

Nærings-ph.d.-ordningen (kap. 920)

Tekna er svært fornøyd med ordningen med Nærings ph.d. Det er likevel et langt større potensiale for denne ordningen og Tekna mener den offentlige finansierte andelen bør økes innen svært viktige og samfunnskritiske områder hvor det er behov for å bygge avansert kompetanse. Det gjelder samfunnskritiske områder knyttet til IT og IT-sikkerhet, forsvarsområdet, beredskapsområdet, ekom mm. Tekna viser til svært lav rekruttering av norske kandidater.

Tekna ber Stortinget øke andelen offentlig finansiering i nærings-ph.d.-ordningen for å utløse flere søknader og dermed sikre at vi dekker behovet for avansert kompetanse innen nasjonale samfunnskritiske områder.

Grønn plattform (kap. 2421, post 75)

Grønn plattform, retter seg mot konsortier av bedrifter og forskningsmiljøer som går sammen om forskning og teknologiutvikling der ferdige løsninger i markedet er målet. Dette er en felles konkurransearena mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva. Hensikten er å skape grønne jobber og en mer bærekraftig fremtid.

Ordningen er foreslått videreført i 2024 og det er bevilget 205 mill. kroner over Forskningsrådets budsjett. Grønn plattform er et viktig virkemiddel for å berede grunnen for ulike teknologier som kan ta oss igjennom det grønne skiftet. De tidligere utlysingsrundene har hatt flere gode søknader, men at mange av disse får avslag på grunn av for få midler.

Stortinget bevilget 1 milliard kroner i 2020 fordelt på tre år fra 2020 til 2022. I RNB 2021 ble Grønn plattform styrket med 125 millioner kroner, medregnet 25 millioner kroner til sirkulær økonomi.

Tekna ber Stortinget videreføre satsningen på Grønn plattform på samme nivå som forrige programperiode. Det må legges opp til ny utlysingsrunde i 2024 med en ramme på 400 millioner.

Tekna ønsker å orientere næringskomiteen om at det ville vært fornuftig å tilbakeføre porteføljen på digitalisering fra kommunal- og distriktsdepartementet til nærings- og fiskeridepartementet. Digitalisering henger tett sammen med den grønne omstillingen som skal gjøres i næringslivet og det vil derfor være fornuftig å samle dette under ett departement.

Bredbånd i distriktene (kap. 541, post 60)

En forsert utbygging av moderne digital infrastruktur i hele Norge gir store muligheter for næringsutvikling og arbeidsplasser. Vi har merket oss at regjeringens kutter i bevilgningene til bredbånd i forhold til fjorårets budsjettforslag, selv om forslaget er en økning i forhold til

saldert budsjett for 2023. Regjeringen er uklar på om den foreslåtte bevilgningen på 400 mill. kroner vil sikre at målet om bredbånd til alle innen 2025 nås.

Regjeringen skriver i budsjettet at den «...vil sikre alle husstandar og verksemder i heile Noreg tilgang til høghastigheits breiband innan utgangen av 2025.» Tekna er usikker på om dette er en politisk viljeserklæring eller en vurdering av at forslaget til bevilgning på 400 mill. kroner, og et ukjent beløp for 2025, vil være tilstrekkelig til å nå målet. Tekna mener det er viktig at Stortinget får slik informasjon for å kunne bevilge nødvendige midler. Vi har merket oss at bransjeorganisasjonen IKT Norge mener at målet om bredbånd til alle innen 2025 er «avlyst» gjennom regjeringens budsjettforslag. Det er viktig å få klarhet i om dette er tilfelle.

Tekna mener at Stortinget må be regjeringen komme tilbake med en status i arbeidet for bredbånd til alle innen utgangen av 2025. En slik status må inneholde en vurdering av om forslaget om 400 mill. kroner er tilstrekkelig for å oppnå målet om bredbånd til alle innen utgangen av 2025.